No. 118. 1839.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Zondag en Maandag 19 en 20 Mei.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 15den Mei.

In de vijfde zitting van de Bondsvergadering is bepaald, ter kennisse van het publiek te brengen, dat er omtrent het geschil tusschen het Pruissische gouvernement en dat van Nassau, betrekkelijk de oude schuld van het Keurvorstendom Trier, door het hof van Arbitrage, dd. 8 Junij 1838 eene beslissing is genomen, en dat de particulieren, die bij deze zaak belang hebben, en zich ten dezen aanzien aan de Bondsvergadering hebben gewend, betrekkelijk deze beslissing de noodige inlichtingen kunnen erlangen, hetzij bij hunne respective gouvernementen, of bij de directie van de kanselarij der Bondsvergadering.

— Z. K. H. de Erfprins *van Oranje* heeft, bij gelegenheid der plegtige inwijding van het standbeeld van *Schiller*, te Stuttgart, eene som van twee duizend guldens tot weldadige oogmerken geschonken.

— Men verneemt, dat Z. K. H. prins *Frederik* van Hessen, gouverneur van Luxemburg, zich in het begin der volgende week derwaarts zal begeven, doch aldaar slechts korten tijd vertoeven, om herwaarts te keeren, en dan, met [illegible] bloedverwanten en de hertogelijke familie van Cambridge, naar het slot Rumpenheim te vertrekken.

— Te Wiesbaden is het getal badgasten nog niet aanzienlijk, omdat het weder nog niet zeer gunstig is. De eerste lijst der badbezoekers te Baden is gisteren in het licht verschenen, en bevat de de namen van 107 personen.

— Luidens berigten uit Christiania zette de Storthing zijne werkzaamheden met buitengewone eendragt voort. Geen kenteekenen van [illegible] of tegenstand hebben zich tot nog toe vertoond. Slechts betrekkelijk de militaire uitgaven deed zich de gewone spaarzaamheid opmerken. Zelfs de pensioenen voor ontslagen officieren werden verminderd. Toen het budget der marine voorgesteld werd, ontstonden er wijdloopige discussien, die daarmede [illegible] de verhoogde som van [illegible] der eerstvolgende drie [illegible] van nieuwe oorlogschepen, enz., aangevraagd [illegible], en slechts de vorige som van 215,831 rijksdaalders [illegible] werd. Het geheele bedrag der voor de marine bewilligde jaarlijksche gelden, de bezoldiging der officieren medegerekend, bedraagt 350,168 rijksdaalders.

— De *Allgemeine Zeitung* geeft het volgende berigt uit Konstantinopel van 24 April.

» De berigten omtrent het onder bevel van *Hafis*-Pacha staande leger zijn eindelijk aangekomen; zij luiden niet zeer gunstig, en schijnen den Sultan mismoedig gemaakt te hebben. Hij wil zich, ten minste vooreerst stil houden, en heeft dit plegtig aan de vertegenwoordigers der Mogendheden verzekerd. Hij wil zelfs aan *Hafis*-Pacha het bevel zenden, om de troepen naar de kantonnementen terug doen te trekken, alwaar zij voor eenige maanden stonden, zoodra men hem de verzekering zal geven, dat ook *Ibrahim*-Pacha zijn leger rugwaarts zal laten marcheren. Alvorens dit geschied is, gelooft hij aan *Hafis*-Pacha de vrije hand te moeten laten, om de noodige maatregelen te nemen, ten einde het Turksche gebied voor eenen inval te beveiligen, opdat men het later niet zou moeten betreuren te spoedig aan de wenschen der groote Mogendheden gehoor te hebben gegeven.

« Onder deze omstandigheden is er in den staat van zaken weinig verandering gekomen, daar het van *Ibrahim*-Pacha's handelwijze afhangt, of de tegenover elkander staande legers in vrede uiteen zullen, dan of zij elkander voortdurend dreigend moet blijven aanschouwen, tot dat een onverwacht toeval eene vijandige botsing veroorzaakt. Op de vreemde gezanten rust derhalve nog de verpligting, om *Ibrahim*-Pacha door gepaste middelen tot het bewaren eener vreedzame houding te noodzaken. Verzuimen zij dit, of hebben hunne vertoogen den gewenschten uitslag niet, dan blijven wij in dezelfde pijnlijke onzekerheid verkeeren, die ten laatste onverdragelijk zou worden. Men moet afwachten wat de groote Mogendheden zullen doen, om met eenige zekerheid te kunnen zeggen, of de vrede in het Oosten behouden kan blijven al dan niet. Overigens worden de krijgstoerustingen hier ijverig voortgezet."

NEDERLANDEN.

BREDA, den 18den Mei.

Z. M. heeft den heer mr. *J. J. Loke*, lid der arrondissements-regtbank te Breda, benoemd tot schoolopziener in het 9de schooldistrict en lid der provinciale commissie van onderwijs in Noord-Braband.

Z. M. heeft tot commies bij het amortisatie-syndikaat aangesteld, den heer *D. van Hoytema*, thans adjunct-commies bij hetzelve.

— Dezer dagen is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Vreeswijk, prov. Utrecht, de 1ste luit. op non-activiteit *E. B. Sutherland*, zijnde denzelven een eervol ontslag uit de dienst verleend.

— Bij Koninklijk besluit is tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Geldrop (prov. Noord-Braband), in plaats van *M. W. Pastoors*, die tot andere functien is overgegaan, benoemd: *E. M. van Mattemburgh*, thans surnumerair der belastingen in die provincie, met bepaling dat van die ontvangst, te rekenen van 1°. Januarij aanstaande, zal worden afgescheiden de gemeente Zes Gehuchten en gevoegd bij het kantoor derzelfde middelen Heeze en Leenden.

— Eindelijk zal, naar wij vernemen, onze stad het voortreffelijk kunststuk, den Androide-Klarinettist van den heer *C. van Oeckelen*, kunnen beschouwen, en zoodoende de gelegenheid erlangen, om het kunstwerk van haren waardigen inboorling en burger toe te juichen. Alvorens naar Frankrijk te vertrekken, zal de Androide hier ter stede eenige dagen zich tegen het einde dezer maand laten hooren. Het valt niet te betwijfelen, of de heer *van Oeckelen* zal ook hier al de toejuiching verwerven, welke in ruime mate zijn talent verdiende, en elders zoo onverdeeld mogt inoogsten; wij houden ons voorloopig reeds verzekerd, dat ten minste op dezen verdienstelijken man, bij zijn vertrek naar den vreemde, niet van toepassing zal zijn het bekende spreekwoord: » Schaars wordt een Sant, gevierd in eigen land."

De fransche post van eergisteren (donderdag) is heden nacht alhier niet aangekomen. Dezelve was ook gisteren middag te Brussel, waar zij anders tusschen 12 en 1 ure op den middag arriveert, ten 4 ure in den namiddag nog niet aangekomen. Vele gissingen werden deswege te Brussel gemaakt en maakten vele lieden zich over dit achterblijven, in de tegenwoordige omstandigheden, ernstig ongerust. Naardien intusschen geen enkel buitengewoon koerier te Brussel was aangekomen of gepasseerd, en er ook te Antwerpen, door middel van de duivenpost tusschen Valenciennes en die stad, volstrekt geen berigt ontvangen was, hield men voor het naaste, dat het rijtuig, 't welk de brieven overbrengt, een ongeluk op den weg, door het breken van een rad, enz. zal gehad hebben, hoogstwaarschijnlijk nog op het fransch gebied.

— Het blijkt intusschen nog daaruit, dat des avonds van dien dag het getal der gesneuvelden, gedurende de twee vorige dagen, op niet minder dan honderd en vijftig man werd begroot, waaronder verscheidene officieren, zoo van de linie-troepen, als van de nationale garde.

De oppositie-bladen van den 15den gaan voort met zoo veel in haar vermogen is, de vooronderstelde verdeeldheid in het ministerie, waarvan hoog wordt opgegeven, aan te vuren. Zoo leest men in den *Constitutionnel*, dat de heer *Guizot* nagenoeg den ganschen dag met den minister *Duchatel* werkzaam is, vragende aan de heeren *Teste*, *Passy* en *Dufaure*, of zij tot deze bijzondere beraadslagingen zijn toegelaten. Met dit al, acht men het namelijk denkbaar dat, de tegenwoordige ministers zich, bij het aanvaarden van

dit ambt, niet reeds over de belangrijkste onderwerpen zouden hebben verstaan, of wel in een zoo gewigtig oogenblik, zich om meerder gewigtige zaken, op nieuw zullen onttrekken, en alles aan onzekerheid prijs geven.

Bij de belgische vertegenwoordigers is eergisteren de discussie aangevangen over het eerste artikel van het ontwerp op de Schelde-tol, met de daarop voorgedragen amendementen, zoo als: van de centrale sectie, om de uitsluiting van de terugbetaling der regten aan Hollandsche schepen weg te laten; van den heer *Donny*, om alleen de belgische schepen te rembourseren; van den heer *van Cutsem*, om de terugbetaling toe te kennen aan de schepen van die staten, welke de belgische schepen op gelijken voet in hunne havens ontvangen, en aan de Hollandsche schepen, als de belgische schepen op gelijken voet, als die van de eigen vlag, en de kolonien werden toegelaten; van den heer *Deschamps* een soortgelijk amendement als het vorige. Verscheidene leden voerden nogmaals het woord en vervielen al spoedig weder in de algemeene discussie. De heeren *Smits* en *Rogier* verdedigden met ijver de verandering door de centrale sectie in het artikel voorgeslagen. De eerstgenoemde ijverde bijzonder voor de algemeene vrijheid van de Scheldevaart, bragt eene berekening en opgave van cijfers bij, ten bewijze der toeneming van den uitvoer der belgische producten, hetwelk bijv. in 1831, 96 millioenen en in 1836, 144 millioenen fr. bedroeg. Hij eindigde met te verklaren, dat zoo het eerste artikel verworpen werd, of eene der amendementen, die de strekking hadden om verschillende regten in te voeren, aangenomen werd, die stemming als een kanonschot de gemoederen verontrusten, en den handel en Scheldevaart zou doen te gronde gaan.

De heer *Dumortier* trachtte te wederleggen hetgeen de heer *Smits* omtrent de voordeelen van het jongst traktaat had gezegd. Volgens hem verdiende het traktaat van 15 November de voorkeur; daarbij was, ten minste aan Belgie de mede-souvereiniteit over de Schelde verzekerd. » De toestand – dus ging hij voort – zal zeer noodlottig worden. Ik zal van Limburg en Luxemburg niet spreken, wier bewoners gij als een nietswaardige hoop vee verkocht hebt, maar van het overblijvende Belgie. Gij moet elf millioenen jaarlijks aan Holland betalen; gij moet de vier millioenen overwinnen welke Limburg en Luxemburg aan Belgie opbragten; gij wilt een leger op de been houden, met den vrede voordeel doen en schoone monumenten doen oprijzen, en het land bovendien nog met eene uitgaaf bezwaren die tot een groot kapitaal kan opklimmen! Waar zult gij de noodige fondsen vinden om zoo vele uitgaven te dekken? Ik hoop dat de kamer de noodzakelijkheid zal voelen om de toegestane additionele oorlogs-centimes voor het tweede halfjaar in te trekken."

De minister *Desmaisieres* weêrlegde den vorigen spreker, met de voordeelen van het laatste traktaat boven dat van 15 november aan te toonen, onder anderen in de schuldvermindering, de wegschrapping van den achterstand, den minderen tol, de vaart op de Hollandsche binnenwateren, enz.

De heeren *Deschamps* en *de Foere* herhaalden hunne vroegere gezegden over de verschillende regten. Ten slotte vroeg de heer *de Meulenaere* het woord, om eenige inlichtingen te bekomen nopens de loodsgelden, die door het stedelijk bestuur van Antwerpen op de Schelde geheven werden, en waarin sedert september jl. veranderingen waren gebragt. — De verdere discussie werd tot gisteren uitgesteld.

— De discussie over bovengemeld ontwerp heeft een groot getal handelaars en reeders van Ostende, Brugge en Gent naar Brussel gevoerd, om de aanneming van het ontwerp tegen te werken. De Antwerpenaars zijn van hunnen kant niet achter gebleven, om al het mogelijke te doen, dat het ontwerp aangenomen worde.

— *l'Observateur* verzekert dat de leden der commissie voor de liquidatie met Holland reeds gekozen zijn. Onder deze leden behoorden: de heeren *Fallon*, lid van de kamer der vertegenwoordigers, *A. Dujardin*, secretaris-generaal bij het departement van finantien; *Faider*, administrateur der registratie; *Van de Kerkhoven*, directeur der administratie van de schatkist, *Van Caillie*, directeur der registratie in de provincie Luxemburg, enz. Het getal der leden zou veertien bedragen.

Hetzelfde blad verzekert, dat de portefeuille van justitie aan den heer *Raikem*, president der kamer van vertegenwoordigers, aangeboden is en deze na de sluiting der zitting zou benoemd worden.

— Men schijnt te Brussel te vreezen, dat de onderhandelingen over de schikkingen door het gouvernement aan de stad voorgeslagen, op de lange baan zullen komen, namelijk zoo dezelve nu niet tijdig afgedaan worden voor dat nog de kamer, die in de schikking moet gekend worden, uiteengaat, en voor het vertrek van een der commissarissen van het bewind *Dujardin*, die eerlang als lid der commissie van vereffening met Holland, naar Utrecht zal vertrekken.

— De regerende hertog van Saksen-Coburg met zijn zoon, alsmede de hertog *Alexander* van Wurtemberg, weduwe der prinses *Maria*, worden te Brussel verwacht.

— Volgens den *Commerce Belge* zoude men de zekerheid hebben, dat de ratificatien der traktaten, op den 19den April voorloopig te Londen geteekend, tegen het einde dezer maand, en alzoo op den bepaalden tijd, zullen worden uitgewisseld. Men had namelijk van eenige der betrokkene regeringen, welke men vreesde dat daarin achterlijk mogten zijn, geruststellende tijdingen ontvangen. Hetzelfde dagblad geeft, bij een berigt uit Weenen, te kennen, dat het Belgisch gouvernement aan den generaal *Skrynecky* voorstellen zou hebben gedaan, om dezen, hetzij onder genot eener jaarwedde, hetzij tegen uitkeering eener bepaalde som gelds, het land te doen ruimen.

FRANKRIJK.

In de zoo hoogstopmerkelijke redevoering, dezer dagen door den heer *Lamartine* in de kamer der fransche afgevaardigden gehouden, en waarin zoo duidelijk de bron van al de verdeeldheden die zich in [illegible] vertoonen, wordt aangewezen; is het wel der overdenking waard, om eens na te [illegible] hoe verre hij gelijk kon hebben, als hij zegt, dat de staat van geschil niet meer inhoudt eene *parlementaire*, maar wel eene *constituerende*, eene zelfs *revolutionaire* questie. Hij wil met andere woorden zeggen, de verdeeldheid die in de kamer heerscht, en die men buiten of in de dagbladen poogt te doen doorgaan voor een zuiver twistgeding, omtrent de rigtige en vrije uitoefening van bij het charter aan elk der staatsmagten toegekende en omschrevene regten, en waarbij men aan de kroon eene overschrijding van magt wil wijten, is inderdaad niets anders dan een twist, hoe best door eene der staatsmagten, en wel die der afgevaardigden, een grooter gezag en magt zal bemagtigd worden: en gevolgelijk hoe met den meestgunstigen uitslag men een ander dan het vigerend charter zal weten te verkrijgen. En in waarheid, het ministerie *Molé* is gevallen, omdat het, ondanks deszelfs orde en welvaart bevorderlijk bestuur, de eer des lands wist te handhaven en te gelijk de partijschappen binnenslands te bedwingen. Juist door dit bedwingen der partijen; juist doordien de partijen het niet wagen durfden, om in de straten het bloed te doen stroomen; en de moordaanslagen op den koning herhaaldelijk mislukt waren, en het land met afgrijzen vervulde; juist daarom, omdat de voorstanders der ultra beginselen er geen heil meer in zagen, om met het geschut den triomf hunner onheilbarende absolutestelsels te erlangen; is de strijd overgebragt in de vergaderzaal der afgevaardigden [illegible] heeft ieder regt van spreken; daar mag elk zijne beginselen [illegible] mag alles aangewend worden om het bewind te doen [illegible] *Lamartine* heeft het naar waarheid gezegd; alles is ten [illegible] in het belang der oppositie; en niets in het belang van het bestuur. Dat bestuur wordt als vijand behandeld; men heeft geen dank of moed te wachten of zich toegekend te zien, tenzij men zich als held stelle tegenover deszelfs onmagt; en het hoofd biede aan hetgeen zelfs geen schaduw van magt meer bezit." En hoe komt men aan die dwaalbegrippen? Hoe komt de kamer der afgevaardigden onderworpen en cijnsbaar aan dat averechts begrip? Als men het oog slaat op het middel, dat daartoe gebezigd wordt, behoeft men zich niet te verwonderen, van het oogenblik af dat eenige lieden, die er belang bij hebben, om met het een of ander doel het bewind te doen vallen, [illegible] pers hun ten dienste staat; [illegible] om duurzaam nut te stichten. Dan [illegible] met hetzelve, al wat weldenkt de [illegible] die dan ophoudt langer het middel te zijn [illegible] beschaving, welvaart en orde worden verspreid en bevorderd. Wij spreken als tot verstandigen. Hetgeen in Frankrijk nu geschiedt; en waar de heer *Lamartine* zoo moedig is te velde getrokken; is dat niet proefondervindelijk in ons Vaderland bewezen geworden. Toen in 1828 eenige personen, die ontevreden met hunnen stand waren, omdat zij noch rijk noch in aanzien waren, zich onderwonden, om het ongeluk van hun Vaderland te berokkenen, mits bij een omkeer van zaken slechts hun persoonlijk belang [illegible] hoe heeft toen niet met [illegible] de uitwerking beschouwd, van dat stelsel van [illegible] kendheid, van betichting van allerlei ondeugden, van dat censureren der gevoelens der vertegenwoordigers des Volks, zoodra deze zich niet aan de coalitie hadden aangesloten? Het Nederlandsch bewind heeft Belgie moeten prijs geven, onbestand gelijk het was, om tegen de revolutionaire pers te kampen. Dat lot staat het fransch bestuur ook te wachten; daar staat de kroon en daarmede de geheele staatsinrigting op het spel. De vereenigde kracht der 221, die de beginselen van orde zijn toegedaan, is niet bij magte geweest, om de ver-

eenigde kracht der ultra's van allerlei slag; en de organen dier partijen tegenstand te bieden. Als men ziet hoe de legitimisten slechts 20, de republikeinen slechts 15; het linker centrum slechts 76, de linkerzijde slechts 86 stemmen telt, waarbij zich de ambitieuse doctrinaire, met hunne 28 stemmen hebben gevoegd, en dan bedenkt, dat deze vereenigd, het regtercentrum en de partij der maatschappelijke orde, te zamen 206 stemmen tellende, hebben overmand; en dat noch Berrijer, noch Pagès, noch Thiers, noch Barrot, noch Guizot, ieder afzonderlijk niet vermogten en zelfs vereenigd, iets goeds tot stand te brengen; waarom dan heeft men in eenen Canin-Gridaine, en eenen Lamartine de kroon aangerand; en verdeeldheid en verwarring door de pers in den lande gebragt, indien het niet geweest zij, in de hoop van *eigene* belangen boven die van het *algemeen*, *eigene* begrippen boven beproefde beginselen, met geweld te doen zegevieren?

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De hoogleeraar E. GANS, wiens vroegtijdig afsterven wij reeds in onzer laatstvorige nommers hebben vermeld, werd den 22sten Maart 1798 te *Berlijn* geboren. In 1816 studeerde hij eerst te *Berlijn*, later te *Göttingen* en *Heidelburg*, waar hij in naauwe vriendschapsbetrekking stond met THIBAUT en HEGEL en zijn eerste werk: *Römisches Obligationsrecht* (1819) uitgaf; in 1820 keerde hij als Dr. in de regten naar *Berlijn* terug en schreef in hetzelfde jaar zijne beroemde *Scholien zum Gajus;* drie jaren later gaf hij zijn *Erbrecht in weltgeschichtlicher Entwicklung* uit, dat een blijvend werk is; in 1826 stichtte GANS de *Jahrbücher für wissentschaftliche Kritik;* in 1830 volgde zijn *System des römischen Criminalrechts*. Ofschoon door zijne staatkundige gevoelens de nieuwere fransche leerbeginselen toegedaan, verloor hij toch nimmer, zoo min in het wetenschappelijke als in het staatkundige, de duitsche degelijkheid en zelfstandigheid. Zijne historische en regtsvoorlezingen, naar de wijsgeerige grondbeginselen van HEGEL, zonder slaafsche navolging, werden ijverig bijgewoond, en alhoewel hij, kort na de gebeurtenissen der Julijomwenteling, uitgenoodigd werd daarmede niet voort te gaan, geschiedde zulks niet omdat die voorlezingen eenigzins inliepen tegen de monarchale beginselen of voor dezelve gevaarlijk waren, maar omdat men in die eerste opgewonden dagen hem niet bloot stellen wilde om door een onbedacht woord zich bloot te geven. De gezegde voorlezingen zullen binnen kort te *Leipzig* verschijnen. Met HEGEL en den reeds gestorven vrijheer VON COTTA rigtte hij de bovengemelde *Berliner Jahrbücher* op, waarin hij steeds een ijverig medewerker was. Met de school van SAVIGNY had hij een strijd van zuiver wetenschappelijken aard. Sedert 1825 was hij aan de Berlijnsche hoogeschool geplaatst. Zijne bijzondere verdiensten [illegible] worden zeer geroemd, en [illegible] van Duitschlands meestgeliefde novelle-dichters W. BLUMENHAGEN, is te *Hanover* den 6den dezer aan de gevolgen van een aanval van beroerte overleden. Hij had den ouderdom van 68 jaren bereikt. — Op den 22sten April 1805 vereenigden zich te *Koningsbergen*, op uitnoodiging van den thans nog levenden Dr. MOTHERBY, de voormalige vertrouwde vrienden van den onsterfelijken KANT (geboren den 22sten April 1774, gestorven den 12den februarij 1804), om de nagedachtenis van dezen diepdenkenden wijsgeer op zijn' geboortedag te vieren. De bijeenkomst werd in de woning van KANT gehouden, en bestond uit dezelfde vrienden die KANT gewoon was in zijne laatste levensjaren tot eenen vrolijken maaltijd te vereenigen. Sedert zijn jaarlijks op den 22sten April de vrienden en vereerders van KANT bijeengekomen, om dit feest zijner nagedachtenis te vieren. Met ieder jaar is echter het getal der oorspronkelijke leden kleiner geworden, en op de jongste bijeenkomst waren van het gezelschap van 1804, nog slechts vier leden overgebleven, te weten: de [illegible], de geheimraad VON STAGEMANN te *Berlijn*, [illegible], de geheimraad REUSCH. — Te *Hamburg* heeft zich eene vereeniging gevormd ter bevordering van de kennis en navorsching der geschiedenis dier stad. Aan het hoofd staan de archivarius LAPPENBERG en de hoogleeraar [illegible]. — Het oostenrijksch gouvernement heeft van een fransch natuurkundig reiziger LEMARE-PICQUOT diens verzameling van Aziatische zeldzaamheden of merkwaardige voorwerpen, bekend onder den naam van *Indisch Pantheon*, aangekocht, moetende deze verzameling den grondslag liggen voor een Azeatisch Museum in de oostenrijksche hoofdstad. — Het getal der muzijkwerken, die in het vorig jaar in *Duitschland* verschenen zijn, heeft 2653 bedragen; te weten 1261 voor den zang, waarvan 347 met accompagnement van orchest; 189 symphonien, concerto's met accompagnement van orchest; 228 compositien voor twee, drie, vier en vijf instrumenten, 981 compositien voor een instrument, waaronder 763 voor de piano; door elkander verschenen er dus zeven muzijkstukken iederen dag. Het getal der werken over muzijk, methoden historische en theoretische werken heeft 69 bedragen.

NEDERLANDEN. — Men kondigt de uitgave aan van een uitvoerig romantisch gedicht van den heer VAN SOMEREN, ten onderwerp hebbende: *de Sint Elizabets-nacht A°. 1421*, toegelicht met vele historische en oudheidkundige aanteekeningen, plaatwerk, kaarten, enz. Dit dichtwerk is reeds ter perse bij den uitgever L. E. BOSCH te *Utrecht*. — Uit *Amsterdam* wordt gemeld, dat een der meest geachte ingezetenen dier stad zich onledig houdt met de zamenstelling eener levensschets van de onlangs overledenen hoogleeraar N. G. VAN KAMPEN. Van de pen, die deze gedenkzuil aan de nagedachtenis van dezen onzen beroemden landgenoot stichten zal, mogt men een even keurig als 's mans verdiensten evenarend werk verwachten. — Te *'s Hage* ziet thans bij den boekhandelaar DE VISSER, de eerste jaargang het licht van het Jaarboekje voor den boekhandel; hetzelve behelst, behalve eene zoo veel mogelijk naauwkeurige lijst der boekhandelaren, boekdrukkers, papier-verkoopers enz. hier te lande, onder anderen iets over den oorsprong der vereeniging voor de belangen des boekhandels, eene alphabetische lijst eener verzameling van portretten van boekdrukkers, boekverkoopers, lettergieters en correctors; treffend geschrevene herinneringen van A. LOOSJES Pz., eenige biographische aanteekeningen nopens de ELZEVIERS met een portret en *fac-simile;* eene aanprijzing om, gelijk in *Duitschland* en *Nederland* eene beurs voor den boekhandel te stichten, waar de boekverkoopers of hunne gelastigden jaarlijks eenmaal hunne zaken komen vereffenen. Over het geheel prijst zich dit werkje zoowel door de strekking die met de uitgave van hetzelve beoogd wordt, als wegens deszelfs echt nationalen inhoud en de netheid van uitvoering.

NIEUWE ENGELSCHE KOLONIEN.

In een berigt over dit onderwerp, uit Londen van het laatst der vorige maand, worden dessaangaande de volgende belangrijke bijzonderheden vermeld:

» De strekking om nieuwe kolonien aan te leggen wint dagelijks veld door de berigten die men van de jongst gevestigde volksplantingen ontvangt, terwijl het stelsel om de kroon-domeinen te verkoopen en de opbrengst te besteden zulk een bijval vindt, dat men wel vooruit kan zeggen, dat de invoering van dat stelsel een nieuw tijdvak voor Engeland daarstelt, terwijl het een natuurlijk middel, dat wel in stilte, maar bestendig en in verhouding van de behoefte werkt, aan de hand geeft, om het land van deszelfs armoedige bevolking te bevrijden, en deze tot leveranciers van ruwe stoffen voor de fabrijken van Engeland en tot verbruikers van deszelfs manufacturen maakt. Het gezegde stelsel verschaft den kapitalist de middelen voor een beteren aanleg van kolonien, den fabrikant arbeid, den staat geeft het nieuwe staatkundige krachten, en de door zijn inwendig vermogen in zichzelven verstikkende plant een nieuw gezond leven gegeven. Van daar dat alle berigten uit de nieuwe Australische kolonien, waar de proeven van het nieuwe koloniale stelsel in het groot genomen worden, een belang krijgen, die met het regtstreeks gewigt dezer kolonien buiten verhouding schijnt te staan; doch door het tot heden welgelukken van het stelsel geregtvaardigd worden. Engeland verkeert in den toestand van eenen zieken, die een nieuw middel beproeft en nu de uitwerking daarvan met de grootste opmerkzaamheid gadeslaat.

» De jongste berigten van Port Philipp en van zuidelijk Australie luiden zeer gunstig. De stad Melbourne, de hoofdstad van Port Philipp rijst snel in bloei. Zij werd in het jaar 1835 door een genootschap van grondeigenaren in Sidney gesticht, maar daar de regering weigerde om de kolonie te bevestigen, en zich het regt voorbehield om de landerijen te verkoopen, zoo konden er geene huizen gebouwd worden, tot in het begin van Junij 1837, toen de ligging der toekomstige stad afgebakend en den grond ten verkoop aangeboden werd. De stad ligt aan de rivier de Yarra-Yarra, waarin te dezer hoogte een waterval is, beneden welken de rivier zich met het zeewater vermengt en eigenlijk eene baai vormt, die zich acht engelsche mijlen ver in de gedaante eener rivier kronkelt, tot zij zich met de baai van Port Philipp vereenigt. Boven den waterval heeft de rivier zoet water en is omtrent 20 mijlen opwaarts bevaarbaar. Aan den mond van de Yarra-Yarra, in de baai Port Philipp, ligt eene ondiepte, die de vaart van meer dan acht voeten diep gaande schepen verhindert om tot Melbourne op te varen, maar welligt verdiept kan worden, en waarover in alle geval de stoombooten kunnen gaan. Het gouvernement van Nieuw-Zuid Wallis heeft reeds eene stoomboot uitgerust voor de geregelde gemeenschap tusschen Melbourne en Sidney te onderhouden. Het terrein waarop de stad ligt, werd voor hooge prijzen aangekocht en sedert een jaar zijn reeds geheele straten met steenen huizen opgetrokken geworden. Men is thans bedacht op den aanleg van eene tweede stad, welke

Williamstown zal geheeten worden; deze wil men aan de andere zijde van de mondiepte, aan de baai van Port Philipp aanleggen en is tot eene haven van Melbourne bestemd. De ligging der plaats is zeer gunstig, alleen is er gebrek aan zoet water. De stad Melbourne schijnt bestemd te zijn om de hoofdstad te worden der streek die door den majoor MITCHELL ontdekt en door hem *Australia-felix* werd geheeten, welke streek thans door vele emigranten uit Sidney wordt bevolkt.

De berigten van de kolonie van Zuid-Australie gaan tot den 20sten October. De komst van den nieuwen gouverneur, had aldaar een einde gemaakt aan den twist tusschen de beambten der kolonie en die der Zuid-Australische kompagnie, en de eenige klagt der kolonisten is thans, dat de landmeting te langzaam voor de behoeften geschiedt; hetgeen die reeds rondom de stad afgemetene landerijen tot een overdreven hoogen prijs heeft opgevoerd, zoodat het land in de nabijheid van Adelaide, hetwelk voor 6 maanden tegen 1 pond sterl. per morgen verkocht werd, in den laatsten tijd tot 7½ à 10 p. st. in prijs gestegen is, hetwelk evenwel ook grootendeels aan de toenemende bevolking der stad moet toegeschreven worden, welke laatste tegenwoordig 4000 inwoners telt en 350 goede huizen bevat. De prijzen in de stad zijn zoo gestegen, dat een morgen in Hindley-street, die vroeger 8½ p. st. gekost had, er thans 650 heeft opgebragt, en het vierde gedeelte van eenen morgen 205 p. st. De omstreek der stad bestaat uit tuinen en bezaaide velden, en in weerwil van het geweldig hoog arbeidsloon, hebben de kolonisten veel vertrouwen op den vooruitgang hunner kolonie. Waarschijnlijk zal de bestendige aanvoer van engelsche werklieden, de prijzen der dagloonen verminderen, maar nog in langen tijd niet zooveel, dat zij, de armen in Engeland geene gelegenheid tot eenen welstand meer aanbieden die zij in hun vaderland missen. Deze hoop zetten de arme en overbevolkte districten van Engeland steeds aan, om gedurig nieuwe kolonien te stichten, en nog in de jongst verloopene maand heeft men te Glasgow een genootschap opgerigt, met het doel om op Nieuw-Zeeland eene kolonie aan te leggen; welk plan reeds in het vorig jaar bij het parlement werd aangeboden, doch toen verworpen wierd en thans op nieuw gewijzigd wordt aangeboden. Op eene bijeenkomst den 20 ten Maart gehouden, is besloten een verzoekschrift deswege bij het parlement in te dienen. Het doel is om aan de arme bewoners der hooglanden gelegenheid te geven, een nieuw vaderland te bekomen; een groot deel der noord-schotsche grondeigenaars neemt een werkzaam deel aan dit plan.

Het ontwerp om eene kolonie op de Falklands-eilanden aan te leggen, waarover sedert 10 jaren gesproken is, komt thans eveneens tot rijpheid. Men wil daar eene volksplanting vestigen, welke de schepen die naar Kaap Horn en de Stille Zuidzee bestemd zijn, tot verversehingsplaats dient en dezelve de moeite bespaart om daarvoor naar Rio-Janeiro te stevenen. De gezegde eilanden zijn thans bijna woest; Buenos-Ayres maakt op dezelve wel aanspraak, maar Engeland beweert dat het ouder regt heeft, zoodat op die aanspraak wel niet veel acht zal geslagen worden. Engeland heeft behoefte aan eene landingplaats in den Zuidelijken Atlantischen oceaan; Jamaica is te ver verwijderd en de toeneming van den handel en de walvischvangst in den Zuidelijken Atlantischen oceaan, maakt het noodzakelijk dat de Britsche polijp een arm in die rigting uitstrekt.

Eene andere kompagnie heeft zich gevormd ter kolonisering van Port Natal op de zuidoostelijke kust van Afrika, en de gesteldheid waarin de uitgewekenen van de Kaap dit gedeelte van Afrika gebragt hebben, heeft reeds de tusschenkomst der regering en de militaire bezetting van Port Natal noodzakelijk gemaakt, zoodat de vergunning tot kolonisatie, welke de regering en in het bijzonder het gouvernement der Kaap zeer ongaarne zien, niet langer kan geweigerd worden. De aangelegenheden dezer nieuwe bezitting zijn echter zoo ingewikkeld en de gebeurtenissen aldaar tegenwoordig voorgevallen, zoo zonderbaar, dat men nadere berigten in den tijd zal moeten afwachten, om over deze kolonie een oordeel te vellen.

** Heden overleed alhier den Wel-Edelen Gestrengen Heer J. P. L. A. DESSENER, gepensioneerd Luitenant, in den ouderdom van ruim 73 jaren.

BREDA, den 17. Mei 1839.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.